

ВИСНОВОК **наукового керівника**

щодо дисертаційної роботи Шилюка Петра Петровича

**«Економічні дисбаланси та механізми стабілізації підприємств
будівельного девелопменту в умовах системної невизначеності»
на здобуття ступеня доктора філософії
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051
«Економіка»**

Оцінюючи дисертаційну роботу Шилюка Петра Петровича, вважаю, що її наукова цінність полягає у побудові цілісного економічного пояснення того, як локальні порушення у діяльності підприємства будівельного девелопменту накопичуються, взаємодіють і переходять у системні дисбаланси. Автор розглядає проблему не як сукупність окремих несприятливих показників, а як порушення взаємопов'язаних фінансових, інвестиційних, ресурсних, часових і портфельних пропорцій. Така постановка дає змогу зосередити дослідження на причинах, динаміці та поширенні дисбалансів і створює основу для вибору адресних стабілізаційних рішень.

Актуальність теми зумовлена особливостями будівельного девелопменту: значною капіталомісткістю, тривалими інвестиційними циклами, залежністю кількох проєктів від спільних ресурсів і неузгодженістю строків виникнення витрат та надходження коштів. У такому середовищі одноразове відхилення не обов'язково означає втрату стійкості, тоді як поєднання повторюваних фінансових, операційних і часових збоїв може послабити спроможність підприємства завершувати проєкти та відновлювати вкладений капітал. Дисертація розкриває саме цю логіку і пов'язує її з умовами системної невизначеності.

Концептуально важливим результатом є уточнення змісту економічного дисбалансу як системної невідповідності необхідних для функціонування підприємства пропорцій. Автор послідовно відмежовує це поняття від окремого відхилення, диспропорції, ризику, нестійкості та кризового стану. На цій основі сформовано типологію дисбалансів і пояснено їх причинно-наслідкові зв'язки, рівні локалізації, часові характеристики, компенсованість та можливість переходу від окремого проєкту до портфеля і підприємства загалом. Це розширює економічний аналіз підприємства від фіксації результату до дослідження механізмів його формування.

Методологічна логіка роботи вирізняється поєднанням структурного та динамічного поглядів на стан підприємства. Діагностика спирається на фазово зумовлений референт, оцінювання відхилень від очікуваної траєкторії, аналіз узгодженості показників і врахування компенсаційного потенціалу. Система індикаторів охоплює фінансову структуру, боргове навантаження, оборотність капіталу, інвестиційну активність, результативність, ресурсну забезпеченість і часову синхронізацію потоків. Її застосування у площині «проект — портфель — підприємство» становить сильну сторону дослідження, оскільки уможливорює локалізацію джерела дисбалансу та простеження його подальшого поширення.

У першому розділі автор обґрунтував теоретичні засади дослідження та розкрив системну невизначеність як середовище, що змінює не лише параметри діяльності, а й характер зв'язків між ними. У другому розділі сформовано методичний інструментарій виявлення латентних порушень, систему структурних і динамічних індикаторів та класифікацію режимів економічного функціонування. Розмежування адаптивно-узгодженого, напруженого, дестабілізаційного та кризово-контракційного станів дає змогу співвідносити інтенсивність управлінської реакції з глибиною порушення і можливостями його компенсації.

У третьому розділі діагностичні результати переведено у площину практичних управлінських рішень. Запропоновано диференціювати стабілізаційний інструментарій відповідно до типу, глибини та локалізації дисбалансу, а також оцінювати альтернативні траєкторії за кількома конфігураціями системної невизначеності. Модель вибору стратегії поєднує критерії результативності, вартості та ризику з обмеженнями щодо збереження економічної безперервності. Такий підхід дає змогу оцінювати рішення не лише за очікуваним ефектом у базовому сценарії, а й за його стійкістю до несприятливих змін зовнішніх умов.

Позитивної оцінки заслуговує емпірична перевірка інструментарію та порогових параметрів на панелі підприємств будівельного девелопменту, аналіз чутливості результатів і побудова карт економічної стабільності. Порогові значення доцільно інтерпретувати з огляду на режим функціонування підприємства та якість даних.

Практичне значення дисертації полягає у можливості застосувати її положення для раннього виявлення накопичення дисбалансів, оцінювання ризику їх поширення між проектами, визначення критичних обмежень і вибору черговості стабілізаційних заходів. Розроблені підходи можуть

бути корисними під час аналізу фінансової спроможності підприємства, узгодження проєктного портфеля з доступними ресурсами, перевірки часової сумісності грошових потоків та формування сценарних планів. Їх прикладна цінність визначається тим, що діагностичний результат пов'язується з конкретним управлінським впливом.

Під час виконання дослідження Шилюк Петро Петрович виявив здатність самостійно працювати з науковими джерелами й економічними даними, обґрунтовано добирати методи та інтерпретувати результати. За поданим вступом, основні положення дисертації висвітлено у 20 наукових працях; зарахований обсяг публікацій належить підтвердити бібліографічними описами та вихідними даними видань відповідно до пункту 8 Порядку № 44.

Узагальнюючи результати, вважаю дисертацію цілісною науковою працею, у якій завдання розв'язано на теоретичному, методичному та прикладному рівнях. Її положення мають наукову новизну та розвивають економіку підприємства й методологію економічної діагностики за спеціальністю 051 «Економіка». За змістом і результатами робота відповідає вимогам пунктів 5–8 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Вважаю, що автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Науковий керівник

д.т.н., професор кафедри промислового,
цивільного будівництва та інженерних споруд

Національного університету водного
господарства та природокористування

Роман ТРАЧ

